

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

23 октомври 2014 година *

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Член 31 — Искане за признаване и изпълнение на решение за допускане на временни, включително обезпечителни мерки — Член 1, параграф 1 — Приложно поле — Граждански и търговски дела — Понятие — Иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Европейския съюз — Намаления на летищните такси — Член 22, точка 2 — Изключителна компетентност — Понятие — Спорове, свързани с търговски дружества или други юридически лица или сдружения на физически или юридически лица — Решение, с което се предоставят намаления — Член 34, точка 1 — Основания за отказ на признаване — Обществен ред на сезираната държава“

По дело C-302/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Augstākās Tiesas Senāts (Латвия) с акт от 15 май 2013 г., постъпил в Съда на 3 юни 2013 г., в рамките на производство по дело

flyLAL-Lithuanian Airlines AS, в производство по несъстоятелност

срещу

Starptautiskā lidosta Rīga VAS,

Air Baltic Corporation AS,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: М. Pešič, председател на състава, А. Ó Caoimh, С. Toader (докладчик), Е. Jarašiūnas и С. G. Fernlund, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: М. Aleksejev, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 14 май 2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за flyLAL-Lithuanian Airlines AS, в производство по несъстоятелност, от R. Audzevičius, advokatas, както и от V. Skrastiņš и А. Guļajevs, advokāti,
- за Starptautiskā lidosta Rīga VAS, от U. Zeltiņš, G. Lejiņš, M. Aljēns, S. Novicka и K. Zile, advokāti,

* Език на производството: латвийски.

- за Air Baltic Corporation AS, от J. Jerņeva, D. Pāvila и A. Lošmanis, advokāti, и от J. Kubilis, advokāta palīgs,
- за латвийското правителство, от I. Kalniņš и I. Ņesterova, в качеството на представители,
- за литовското правителство, от A. Svinkūnaitė и D. Kriaučiūnas, в качеството на представители,
- за нидерландското правителство, от M. Bulterman, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от A. Sauka, A.-M. Rouchaud-Joët и I. Rubene, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 3 юли 2014 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, член 22, точка 2, член 34, точка 1 и член 35, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, литовското дружество flyLAL-Lithuanian Airlines AS, в производство по несъстоятелност (наричано по-нататък „flyLAL“), и от друга страна, латвийското дружество Starptautiskā lidosta Rīga VAS (наричано по-нататък „Starptautiskā lidosta Rīga“), оператор на летището в Рига, и латвийското дружество Air Baltic Corporation AS (наричано по-нататък „Air Baltic“) във връзка с искане за признаване и изпълнение в Латвия на решение на литовски съд за допускане на временни обезпечителни мерки.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 6, 7, 16, 17 и 19 от Регламент № 44/2001 гласят следното:
 - „(6) С оглед постигне на целта за свободно движение на съдебни решения по граждански и търговски дела е необходимо и подходящо правилата, приложими по отношение на компетентността и признаването и изпълнението на съдебни решения, да се регламентират с правен акт на Общността, който е със задължителна сила и се прилага пряко.
 - (7) Обхватът на настоящия регламент трябва да включва всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела.

[...]

- (16) Взаимното доверие в упражняването на правосъдие в Общността оправдава съдебни решения, които са постановени в държава членка, да бъдат автоматично признавани без нуждата от някаква процедура, освен в случаите на оспорване.
- (17) По силата на същия принцип на взаимно доверие трябва да бъде ефективна и бърза процедурата за превръщането на едно съдебно решение, което е постановено в една държава членка, в изпълняемо в друга. За тази цел декларацията, че едно съдебно решение е изпълняемо, трябва да бъде издавана на практика автоматично след изцяло формална проверка на представените документи, без съдът да има възможност да повдига по свой почин някое от основанията за неизпълняемост, които са установени по силата на настоящия регламент.

[...]

- (19) Трябва да се гарантира приемственост между [К]онвенция[та] [от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3), изменена с последващите конвенции за присъединяването към нея на новите държави членки (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция“)] и настоящия регламент и за тази цел трябва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването на Брюкселската конвенция от Съда на Европейските общности, а [Първият протокол относно тълкуването на Брюкселската конвенция от 1968 г. от Съда, в ревизираната му и изменена редакция (ОВ С 27, 1998 г., стр. 28)] трябва също така да остане приложим спрямо висящи дела към момента на влизане в сила на настоящия регламент“.

- 4 Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 същият се прилага по граждански и търговски дела. Той не обхваща по-специално данъчните, митническите или административните дела.
- 5 Съгласно член 5, точки 3 и 4 от този регламент:

„Срещу лице, което има местоживеене в държава членка, може да бъде предявен иск в друга държава членка:

[...]

- 3) по дела относно гражданска отговорност [поради] delict или quasi delict - в съдилищата на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие;
- 4) по отношение на граждански иск за вреди или [за възстановяване на предишното положение,] вследствие на деяние, което води до наказателно производство - в съда, сезиран с това производство, доколкото този съд съгласно своето право е компетентен да разглежда граждански иски“.

- 6 Правилата за подсъдността се намират в глава II от посочения регламент. Раздел 6 от тази глава съдържа правилата за изключителна компетентност. Член 22 от същия регламент в частност предвижда:

„Следните съдилища ще притежават изключителна компетентност независимо от местоживеенето:

[...]

- 2) по дела, които имат за предмет действителността на създаването, недействителност или прекратяване на търговски дружества или други юридически лица или сдружения на физически или юридически лица, или действителността на решения на техните органи, съдилищата на държавата членка, в която има седалище търговското дружество, юридическото лице или сдружението. За да се определи това седалище, съдът прилага своите правила на международното частно право“.
- 7 Съгласно член 31 от Регламент № 44/2001 пред съдилищата на държава членка може да се направи искане за налагане на такива временни, включително обезпечителни мерки, каквито съществуват съгласно законодателството на тази държава членка, дори ако съгласно този регламент съдилищата на друга държава членка са компетентни по съществуващото на делото.
- 8 Членове 33—37 от Регламент № 44/2001 уреждат признаването на съдебни решения. Член 33 от този регламент установява принципа, че решение, постановено от съд на държава членка, се признава без специална процедура. В членове 34 и 35 от споменатия регламент се посочват случаите, в които съдебното решение по изключение може да не бъде признато.
- 9 Член 34 от Регламент № 44/2001 гласи:
- „Съдебно решение не се признава:
- 1) ако признаването явно противоречи на [обществения ред] в държавата членка, в която се иска признаване;
- [...]“.
- 10 Член 35, параграф 1 от посочения регламент гласи следното:
- „Освен това, съдебното решение не се признава, ако то противоречи на раздел 3, 4 или 6 от глава II, както и в случаите по член 72“.
- 11 Член 36 и член 45, параграф 2 от същия регламент предвиждат, че за признаването и изпълнението в държава членка на съдебно решение, постановено в друга държава членка, не се допуска преразглеждане на това решение по същество.

Латвийското право

- 12 Съгласно Закона за въздухоплаването (Likums „Par aviāciju“), в приложимата му към фактите по главното производство редакция, операторите на въздухоплавателни средства заплащат такси в частност за услугите на летищата.
- 13 Съгласно посочения закон Министерският съвет установява реда за определяне и разпределяне на таксите.
- 14 Точка 3.5 от Наредба № 20 на Министерския съвет от 3 януари 2006 г. за определяне на таксите за аеронавигационното обслужване и за услугите, предоставяни от Starptautiskā lidosta Rīga, и на реда за тяхното разпределяне (*Latvijas Vēstnesis*, 2006, бр. 10) предвижда, че всеки превозвач, който извършва полети от и до летището в Рига, ще ползва намаление на таксите според годишния брой на превозените пътници от това летище.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

- 15 Видно от акта за преюдициално запитване, от преписката на разположение на Съда и от съображенията, изложени в писмената фаза на производството и в съдебното заседание, преюдициалното запитване се вписва в един по-широк спор, висящ пред Lietuvos apeliacinis teismas (Литовски апелативен съд). С предявения иск flyLAL търси обезщетение за вредите вследствие, от една страна, от извършената от Air Baltic злоупотреба с господстващо положение на пазара на въздушните превози от и до летището във Вилнюс (Литва) и от друга страна, от сключено между съответниците антиконкурентно споразумение. За тази цел молителят в главното производство подава молба за допускане на временни обезпечителни мерки.
- 16 С решение от 31 декември 2008 г. Lietuvos apeliacinis teismas уважава тази молба и налага възбрана, съответно заповед върху недвижими и движими вещи на Air Baltic и на Starptautiskā lidosta Rīga, както и върху други техни имуществени права, до сумата 199 830 000 литовски литаса (LTL), равняващи се на 40 765 320 латвийски лата (LVL) (58 020 666,10 EUR).
- 17 С разпореждане от 19 януари 2012 г. Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (Районен съд във Видземе, Рига, Латвия) признава и допуска изпълнение в Латвия на това решение, в частта, в която се налага възбрана, съответно заповед върху недвижими и движими вещи на Air Baltic и на Starptautiskā lidosta Rīga, както и върху други техни имуществени права. Искането на flyLAL за обезпечаване на изпълнението на това решение е отхвърлено. След като разглежда подадената жалба, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija (гражданско отделение на окръжния съд в Рига, Латвия) потвърждава въпросното разпореждане.
- 18 Решението на Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija е обжалвано пред запитващата юрисдикция. Според Starptautiskā lidosta Rīga и Air Baltic да се признае и допусне изпълнението на решението на Lietuvos apeliacinis teismas от 31 декември 2008 г., би било в противоречие както с нормите на международното публично право, уреждащи съдебния имунитет, така и с Регламент № 44/2001. Те твърдят, че настоящият случай не попада в приложното поле на този регламент. Всъщност, доколкото се отнася до летищни такси, определяни от държавата с нормативни актове, спорът не може да се счита за граждански или търговски по смисъла на посочения регламент. Въпросното решение не трябвало нито да се признава, нито да се изпълнява в Латвия. В отговор flyLAL посочва, че предявеният от него иск е граждански, тъй като търси обезщетение за вреди, настъпили поради нарушаването на членове 81 и 82 ЕО.
- 19 Поради естеството на нормите, с които се определят размерът на летищните такси и техните намаления, запитващата юрисдикция има съмнения, най-напред, в това, че висящото пред нея дело е гражданско или търговско по смисъла на член 1 от Регламент № 44/2001. С препратката към възприетото в решение St. Paul Dairy (C-104/03, EU:C:2005:255) тя всъщност посочва, че решение за допускане на временни, включително обезпечителни мерки би могло да бъде признато на основание на споменатия регламент само ако делото, по което са поискани тези мерки, може да бъде определено като гражданско или търговско по смисъла на този регламент.
- 20 В случай че Съдът приеме, че спорът по главното производство попада в приложното поле на Регламент № 44/2001, на следващо място би се поставил въпросът за изключителната компетентност. Член 22, точка 2 от посочения регламент предвижда, че по дела, които имат за предмет действителността на решения на органи на търговски дружества или други юридически лица или сдружения на физически или юридически лица, такава компетентност имат съдилищата на държавата членка, в която е седалището на съответното търговско дружество, друго юридическо лице или сдружение. Намаленията на летищните такси обаче се прилагали посредством решения, взети от органи на търговски дружества. Поради това съществувала, от една страна, неяснота, що се отнася до компетентността на литовските съдилища. От друга

страна, доколкото съгласно член 35, параграф 1 от същия регламент съдебното решение не се признава, ако е прието в нарушение на правилата за изключителна компетентност, запитващата юрисдикция се пита дали следва да разгледа този въпрос.

- 21 Накрая, съгласно член 34, параграф 1 от Регламент № 44/2001 съдебното решение не се признава, ако явно противоречи на обществения ред на сезираната държава членка. Първо, търсената сума била значителна, но в решението на Lietuvos apeliacinis teismas от 31 декември 2008 г. не се съдържаха разяснения относно изчисляването ѝ. Второ, искът бил предявен срещу търговски дружества, в които държавата е акционер. Доколкото FlyLAL е дружество в производство по несъстоятелност, Starptautiskā lidosta Rīga, Air Baltic и Република Латвия нямало да имат никаква възможност — в случай че искът срещу тях бъде отхвърлен — да получат обезщетение за загубите, причинени им с допуснатите с това решение временни обезпечителни мерки. Тези обстоятелства пораждали съмнения дали въпросното решение би било в съответствие с обществения ред на държавата, в която се иска признаването му, по смисъла на цитираната разпоредба.
- 22 При тези обстоятелства Augstākās Tiesas Senāts решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Следва ли да се счита за гражданско или търговско по смисъла на Регламента дело, в което от съда се иска да присъди обезщетение за вреди и да обяви за противоправно поведението на ответниците, изразяващо се в сключване на забранено споразумение и в злоупотреба с господстващо положение и основаващо се на общи нормативни актове на друга държава членка, като се има предвид, че още със сключването си забранените споразумения са нищожни и че когато приема нормативни актове, държавата действа в качеството си на публичноправен субект (acta iure imperii) и в това отношение съгласно международното публично право се ползва със съдебен имунитет спрямо съдилищата на други държави?
 - 2) При утвърдителен отговор на първия въпрос (делото е гражданско или търговско по смисъла на Регламента), трябва ли да се приеме, че производството по иска за обезщетение има за предмет действителността на решения на органи на дружества по смисъла на член 22, точка 2 от Регламента, което съгласно член 35, параграф 1 от същия е основание да не се признае решението?
 - 3) Ако предметът на иска за обезщетение попада в обхвата на член 22, точка 2 от Регламента [...], дължен ли е съдът на държавата, в която се иска признаване, да провери дали са налице обстоятелствата по член 35, параграф 1 от Регламента с оглед признаването на решение за допускане на обезпечение?
 - 4) Може ли клаузата за обществен ред, съдържаща се в член 34, параграф 1 от Регламента, да се разбира в смисъл, че признаването на решение за допускане на обезпечение би било в противоречие с обществения ред на държава членка, когато, на първо място, основното съображение за допускането на обезпечение е значителният размер на търсената сума и липсва каквато и да било обосновка на тази сума и когато, на второ място, с признаването и допускането на изпълнението на това решение може да се причинят вреди на ответниците, които молителят, дружество в производство по несъстоятелност, не би могъл да поправи, в случай че искът му за обезщетение бъде отхвърлен, което пък би могло да засегне икономическите интереси на държавата, в която се иска признаване, и съответно да застраши нейната сигурност, доколкото Република Латвия притежава 100 % от акциите на Lidosta Rīga и 52,6 % от тези на Air Baltic?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 23 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество пита дали член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че дело като главното, образувано по иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, попада в обхвата на понятието „гражданско и търговско дело“ по смисъла на тази разпоредба и поради това — в приложното поле на този регламент.
- 24 Най-напред е важно да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, за да се гарантират в границите на възможното равни и еднакви права и задължения, произтичащи от Регламент № 44/2001 за държавите членки и за заинтересованите лица, понятието „граждански и търговски дела“ не следва да бъде тълкувано като обикновено препращане към вътрешното право на една или друга засегната държава. Това понятие следва да се разглежда като автономно понятие, което следва да се тълкува, от една страна, в зависимост от целите и от системата на посочения регламент и от друга страна, в зависимост от основните принципи, които произтичат от съвкупността от националните правни системи (вж. в този смисъл решенията *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, т. 41 и цитираната съдебна практика, *Cartier parfums-lunettes* и *Axa Corporate Solutions Assurance*, C-1/13, EU:C:2014:109, т. 32 и цитираната съдебна практика, както и *Hi Hotel HCF*, C-387/12, EU:C:2014:215, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 25 На следващо място, доколкото в отношенията между държавите членки Брюкселската конвенция е заменена с Регламент № 44/2001, направеното от Съда тълкуване на разпоредбите на тази конвенция важи и за тези на посочения регламент, когато разпоредбите на тези актове могат да се квалифицират като равнозначни (вж. в този смисъл решенията *Sunico* и др., C-49/12, EU:C:2013:545, т. 32 и цитираната съдебна практика, както и *Brogstetter*, C-548/12, EU:C:2014:148, т. 19 и цитираната съдебна практика).
- 26 Приложното поле на Регламент № 44/2001, както и това на Брюкселската конвенция, е ограничено до гражданските и търговските дела. За да се установи дали дадено дело попада в приложното поле на Регламент № 44/2001, следва да се изяснят факторите, които характеризират правоотношенията между страните по спора или предмета на същия (вж. в този смисъл решенията *Sarig* и др., C-645/11, EU:C:2013:228, т. 32 и 34 и цитираната съдебна практика, както и *Sunico* и др., EU:C:2013:545, т. 33 и 35 и цитираната съдебна практика).
- 27 От член 5, точки 3 и 4 от Регламент № 44/2001 произтича, че по принцип делата по искове за вреди принадлежат към категорията на гражданските и търговските дела и следователно попадат в приложното поле на този регламент. Както се припомня в съображение 7 от посочения регламент, обхватът на същия трябва да включва всички основни категории граждански и търговски дела, с изключение на някои ясно определени категории дела. Хипотезите извън приложното поле на Регламент № 44/2001 представляват изключения и като такива — а също и с оглед на целта на посочения регламент, а именно поддържане и развитие на пространство на свобода, сигурност и правосъдие чрез благоприятстване на свободното движение на съдебни решения — трябва да се тълкуват стеснително.
- 28 С иска си *flyLAL* цели поправяне на вредите, които твърди, че е претърпяло поради нарушаване на конкурентното право. В този смисъл въпросният иск е за реализиране на деликтната или квазиделиктната гражданска отговорност (вж. по аналогия решение *Sunico* и др., EU:C:2013:545, т. 37).

- 29 Поради това иск като този по главното производство, с който се цели поправка на вредите, настъпили поради нарушаване на правилата на конкурентното право, принадлежи към категорията на гражданските и търговските иски.
- 30 Съдът действително е приел, че макар и някои спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти да могат да бъдат обхванати от приложното поле на Регламент № 44/2001, това не се отнася за случаите, когато действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт (решения Sapir и др., EU:C:2013:228, т. 33 и цитираната съдебна практика, както и Sunico и др., EU:C:2013:545, т. 34 и цитираната съдебна практика).
- 31 Всъщност проявлението на правомощия на публична власт от една от страните по спора, поради това че последната упражнява власт, простираща се отвъд правните норми, приложими към правоотношенията между частни лица, изключва такъв спор от гражданските и търговски дела по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 (вж. в този смисъл решение Apostolides, EU:C:2009:271, т. 44 и цитираната съдебна практика).
- 32 Така, що се отнася до таксите за аеронавигационно обслужване, Съдът е възприел, че контролът и наблюдението на въздушното пространство са същински публичноправни дейности, за чието извършване е нужно упражняване на правомощия на публична власт (вж. в този смисъл решение SAT Fluggesellschaft, C-364/92, EU:C:1994:7, т. 28).
- 33 Съдът обаче вече е постановил, че предоставянето на летищни съоръжения на разположение срещу заплащането на такса съставлява икономическа дейност (вж. в този смисъл решения Aéroports de Paris/Комисия, C-82/01 P, EU:C:2002:617, т. 78 и Mitteldeutsche Flughafen и Flughafen Leipzig/Комисия, C-288/11 P, EU:C:2012:821, т. 40 и цитираната съдебна практика). Поради това подобни правоотношения спадат към категорията на гражданските и търговските правоотношения.
- 34 При обстоятелства като тези по главното производство подобен извод не е опроверган нито с факта, че твърдените нарушения на конкурентното право произтичат от латвийското законодателство, нито с притежаваните от държавата дялове в размер съответно на 100 % и 52,6 % от капитала на ответниците в главното производство.
- 35 Всъщност, първо, обстоятелството, че при определянето на летищните такси и техните намаления Starptautiskā lidosta Rīga следва да се съобразява с нормативните изисквания с общо приложение в Република Латвия, е ирелевантно. Тази обвързаност всъщност се проявява в правоотношенията между тази държава членка и Starptautiskā lidosta Rīga и не оказва влияние върху правоотношенията на последното с ползващите услугите му въздушни превозвачи.
- 36 Както отбелязва генералният адвокат в точка 61 от заключението си, неприлагането на разглежданите латвийски разпоредби не е непосредствена последица от иска за обезщетение за вреди, а най-много косвена последица на осъществен инцидентен контрол.
- 37 Второ, латвийската държава не е страна в главното производство и обстоятелството, че е акционер в посочените дружества, не създава хипотеза, равнозначна на тази, в която въпросната държава членка упражнява правомощия на публична власт. Подобно съображение важи още повече, когато поведението на тези дружества, които действително са притежавани главно или единствено от посочената държава, е като на всеки действащ на пазара икономически оператор, независимо дали става въпрос за физическо или юридическо лице. Така предявеният иск е насочен не срещу поведение или процедури, които предполагат проявление на правомощия на публична власт от една от страните по спора, а срещу действия на частноправни субекти (вж. в този смисъл решение Apostolides, EU:C:2009:271, т. 45).

38 С оглед на горните съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 1, параграф 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че дело като главното, образувано по иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на тази разпоредба и поради това — в приложното поле на този регламент.

По втория и третия въпрос

39 С втория и третия въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество пита дали член 22, точка 2 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че дело като главното, образувано по иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, трябва да се счита дело с предмет действителността на решения на органи на търговски дружества по смисъла на тази разпоредба. При утвърдителен отговор, тя би искала да разбере дали, когато искът е предявен пред съд, различен от компетентния по силата на цитирания член 22, точка 2, тази разпоредба, тълкувана във връзка с член 35 от посочения регламент, е пречка да се признае постановено от този друг съд решение за допускане на временни, включително обезпечителни мерки.

40 Що се отнася до член 22, точка 2 от Регламент № 44/2001 Съдът вече е имал повод да постанови, че тази разпоредба трябва да се тълкува в смисъл, че приложното ѝ поле обхваща само споровете, в които страна оспорва действителността на решение на орган на дружество с оглед на приложимото дружествено право или на разпоредбите на дружествения договор относно функционирането на тези органи (решение *Hassett и Doherty*, C-372/07, EU:C:2008:534, т. 26).

41 Както се вижда от отговора на първия въпрос, искът в главното производство има за предмет поправяне на вредите, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, а не действителността на създаването, недействителността или прекратяването на търговски дружества или други юридически лица или сдружения на физически или юридически лица, или действителността на решения на техните органи, по смисъла на член 22, точка 2 от посочения регламент.

42 Ето защо на първата част на втория и третия въпрос следва да се отговори, че член 22, точка 2 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че дело като главното, образувано по иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, няма за предмет действителността на решения на органите на търговски дружества по смисъла на тази разпоредба.

43 Предвид отговора на първата част на втория и третия въпрос не е необходимо да се отговаря на втората част на тези въпроси, свързана с член 35, параграф 1 от посочения регламент.

По четвъртия въпрос

44 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че липсата на обосновка на размера на сумата, за която с решението, чието признаване и изпълнение се иска, са допуснати временните обезпечителни мерки, и изтъкването на сериозни икономически последици са основания да се приеме, че е налице нарушение на обществения ред на сезираната държава членка, което да обоснове отказ на тази държава членка да признае и изпълни постановено в друга държава членка такова решение.

- 45 Най-напред следва да се отбележи, че видно от съображения 16 и 17 от Регламент № 44/2001, предвиденият в него режим на признаване и изпълнение се основава на взаимното доверие в упражняването на правосъдие в рамките на Съюза. Това доверие налага съдебните решения, постановени в дадена държава членка, не само да бъдат автоматично признавани в друга държава членка, но и производството, по което въпросните решения се обявяват за изпълняеми в последната държава, да бъде ефективно и бързо. Съгласно текста на съображение 17 от този регламент при това производство трябва да се направи само формална проверка на документите, необходими, за да се издаде декларация за изпълняемост в държавата членка, където се иска признаване (вж. в този смисъл решение *Prism Investments*, C-139/10, EU:C:2011:653, т. 27 и 28).
- 46 На следващо място, съгласно член 34, параграф 1 от Регламент № 44/2001 съдебното решение не се признава, ако то явно противоречи на обществения ред на държавата членка, в която се иска признаването му. Възможните основания за оспорване са изрично посочени в членове 34 и 35 от този регламент. Тези основания, които съгласно постоянната съдебна практика трябва да се тълкуват ограничително, са изброени изчерпателно (вж. в този смисъл решения *Apostolides*, EU:C:2009:271, т. 55 и цитираната съдебна практика, както и *Prism Investments*, EU:C:2011:653, т. 33).
- 47 Накрая, съгласно постоянната съдебна практика, макар по силата на резервата, записана в член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001, държавите членки по принцип да остават свободни да определят, в съответствие с националните си разбирания, изискванията на обществения си ред, пределите на това понятие се определят чрез тълкуване на този регламент. Следователно Съдът трябва не да определя съдържанието на понятието „обществен ред“ в държава членка, а по-скоро да упражнява контрол по отношение на рамките, в които съд на държава членка може да използва това понятие, за да не признае съдебно решение, постановено в друга държава членка (вж. в този смисъл решения *Krombach*, C-7/98, EU:C:2000:164, т. 22 и 23, както и *Renault*, C-38/98, EU:C:2000:225, т. 27 и 28).
- 48 В това отношение следва да се отбележи, че като забраняват преразглеждане по същество на постановено в друга държава членка съдебно решение, член 36 и член 45, параграф 2 от Регламент № 44/2001 не позволяват на съда на сезираната държава членка да откаже признаването или изпълнението на това решение единствено по съображение че съществува разлика между правната норма, прилагана от съда на държавата членка по произход, и тази, която би приложил съдът на сезираната държава членка, ако той трябваше да разгледа спора. По същия начин съдът на сезираната държава членка не може да контролира точността на правната и фактическа преценка, извършена от съда на държавата членка по произход (вж. решение *Apostolides*, EU:C:2009:271, т. 58 и цитираната съдебна практика).
- 49 Следователно използването на клаузата за обществен ред, съдържаща се в член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001, е допустимо само в хипотезата, в която признаването или изпълнението на съдебното решение, постановено в друга държава членка, би засегнало по недопустим начин правния ред на сезираната държава членка, тъй като би накърнило основен принцип. За да се спази забраната за преразглеждане по същество на постановеното в друга държава членка съдебно решение, засягането трябва да съставлява явно нарушение на правна норма, която се счита за съществена в правния ред на сезираната държава, или на право, което е признато като основно в този правен ред (вж. решение *Apostolides*, EU:C:2009:271, т. 59 и цитираната съдебна практика).
- 50 В случая запитващата юрисдикция се пита, от една страна, какви са последиците от липсата на обосновка във връзка с начина на определяне на сумата, за която с решението, чието признаване и изпълнение се иска, са допуснати временните обезпечителни мерки, и от друга страна, какви са последиците, свързани с размера на тази сума.

- 51 Що се отнася, на първо място, до липсата на мотиви, Съдът е приел, че зачитането на правото на справедлив съдебен процес изисква всяко съдебно решение да е мотивирано, за да може ответникът да разбере защо е осъден и да използва надлежно и ефективно възможността за обжалване на подобно решение (решение Trade Agency, C-619/10, EU:C:2012:531, т. 53 и цитираната съдебна практика).
- 52 Следва да се констатира, че обхватът на задължението за мотивиране може да варира в зависимост от естеството на съответното съдебно решение и трябва да се преценява с оглед на производството, разглеждано в неговата цялост, и на съвкупността от релевантни обстоятелства, като се вземат предвид процесуалните гаранции, които съпътстват това решение, за да се провери дали тези гаранции позволяват на съответните лица да използват надлежно и ефективно възможността за обжалване на посоченото решение (вж. в този смисъл решение Trade Agency, EU:C:2012:531, т. 60 и цитираната съдебна практика).
- 53 В случая, от всички сведения, с които разполага Съдът, се вижда, от една страна, че мотиви не липсват, тъй като е възможно да се разбере следваната логика при определянето на размера на въпросната сума. От друга страна, заинтересованите страни са имали възможност да обжалват въпросното решение и са се възползвали от нея.
- 54 При това положение основните принципи на справедливия съдебен процес са били спазени и поради това не може да се приеме, че е налице нарушение общественя ред.
- 55 Що се отнася, на второ място, до последиците, свързани с размера на сумата, за която с решението, чието признаване и изпълнение се иска, са допуснати временните обезпечителни мерки, следва да се подчертае, че както бе припомнено в точка 49 от настоящото решение, концепцията за общественя ред цели предотвратяването на явно нарушение на правна норма, която се счита за съществена в правния ред на сезираната държава членка, или на право, което е признато като основно в този правен ред.
- 56 Както отбелязва генералният адвокат в точки 84 и 85 от заключението си, понятието „обществен ред“ по смисъла на член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001 цели защитата на правни интереси, изразени в правна норма, а не на чисто икономически интереси. Това важи и когато, както бе припомнено в точка 37 от настоящото решение, носителят на властнически правомощия действа като пазарен оператор, в случая като акционер, и е изложен на риск от вреди.
- 57 От една страна, от представените на Съда становища се вижда, че финансовите последици, свързани с размера на възможните загуби, вече са били обсъждани пред литовските съдилища. От друга страна, както подчертава Европейската комисия, разглежданите в главното производство временни обезпечителни мерки не предполагат изплащането на сума, а само надзор върху имуществото на ответниците в посоченото производство.
- 58 Поради това следва да се приеме, че изтъкването на сериозни икономически последици само по себе си не сочи нарушение на общественя ред в сезираната държава членка по смисъла на член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001.
- 59 От всички изложени по-горе съображения следва, че член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че нито начинът на определяне на размера на сумата, за която с решението, чието признаване и изпълнение се иска, са допуснати временните обезпечителни мерки — при положение че е възможно да се разбере следваната логика при определянето на размера на въпросната сума и съответните лица са имали право да оспорят този начин на изчисление и са упражнили това си право — нито само по себе си изтъкването на сериозни икономически последици са основания да се приеме, че е налице нарушение на общественя ред на сезираната държава членка, което да обоснове отказ на тази държава членка да признае и изпълни постановено в друга държава членка такова решение.

По съдебните разноси

60 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) Член 1, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че дело като главното, образувано по иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на тази разпоредба и поради това — в приложното поле на този регламент.
- 2) Член 22, точка 2 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че дело като главното, образувано по иск за вреди, произтичащи от твърдени нарушения на конкурентното право на Съюза, няма за предмет действителността на решения на органите на търговски дружества по смисъла на тази разпоредба.
- 3) Член 34, точка 1 от Регламент № 44/2001 трябва да се тълкува в смисъл, че нито начинът на определяне на размера на сумата, за която с решението, чието признаване и изпълнение се иска, са допуснати временните обезпечителни мерки — при положение че е възможно да се разбере следваната логика при определянето на размера на въпросната сума и съответните лица са имали право да оспорят този начин на изчисление и са упражнили това си право — нито само по себе си изтъкването на сериозни икономически последици са основания да се приеме, че е налице нарушение на обществения ред на сезираната държава членка, което да обоснове отказ на тази държава членка да признае и изпълни постановено в друга държава членка такова решение.

Подписи